

DEN SOCIALISTISKA FRAMTIDSSTATEN

Sveriges nationella ungdomsförbunds skriftserie nr 25 1928

En socialistisk broschyr.

»Egendomsutjämning och arvsskatt» kallas en socialdemokratisk valbroschyr, som förtjänar att särskilt uppmärksammas, väl icke i främsta rummet därför att den uppgives vara författad av den förutvarande socialdemokratiske finansministern Ernst Wigforss, utan på den grund att densamma är en så gott som ordagrann avskrift av den socialdemokratiska partimotionen i hithörande fråga vid årets riksdag. Redan vid ärendets behandling i Andra kammaren påpekade Doktor Ivar Anderson i Linköping, att debatten, sådan den fördes från socialistiskt håll, utgjorde en inledning till årets valrörelse, och han uttalade jämväl den förmodan, att motionen med mycket små förändringar skulle komma att ingå i den socialdemokratiska vallitteraturen. Denna förmodan har visat sig riktig, och därav framgår, att motionen icke tillkommit allenast i demonstrationssyfte, när ingen risk förefanns för ett bifall till densamma, utan att det socialdemokratiska partiet snarast möjligt ämnar på nytt framföra sina krav om egendomsutjämning förmedelst en skärpt arvsskatt.

Konfiskation genom arvsskatt.

När man från socialdemokratiskt håll kräver ett utbyggande av arvsskatten borde en nödvändig förutsättning vara den, att statsfinansiella behov nödvändiggöra en skärpning av gällande skatt på arv. Något sådant skattebehov föreligger emellertid icke, såsom också uttryckligen framhålls av författaren, vilken öppet förklarar, att man icke behöver upptaga frågan om en skärpning av arvsskatten i avsikt att få de löpande inkomsterna och utgifterna att gå ihop. Den skärpta arvsskatten skulle således komma att tjäna helt andra än hävdvunna skattesyften, och det verkliga målet är, såsom framgår av broschyrens innehåll, intet annat än en socialistisk egendomskonfiskering. Det är helt enkelt socialiseringen, som man på denna bakväg söker insmuggla i vårt samhälle, och det är därför, som denna »skattefråga» förtjänar att med uppmärksamhet studeras av alla, som icke utan vidare äro villiga att svära på den socialistiska magisterns ord.

I denna ganska långa broschyr väntar man sig kanske att finna en innehållsrik och uttömmande redogörelse för alla det bestående äganderättssamhällets brister och svagheter, men i stället för en dylik med hänsyn till slutmålet nödvändig och nedgörande kritik skall man i stället finna ett ganska påtagligt erkännande av den nuvarande egendomsfördelningens stora betydelse. Det talas sålunda om dess eggelse till sparsamhet, flit och företagsamhet och man erkänner betydelsen av en arbetsfri klass. Man erkänner, att en viss godtycklighet ligger i själva livets väsen, och man ryggar förskräckt tillbaka »för idealet av ett jämlikhetens samhälle, i misstanken att ett samfund, som svartsjukt söker förhindra olikheter i inkomster, också kommer att vara ofördragsamt mot alla individuella avvikelser från normal typ». Allt detta och mycket mer av värde och betydelse avfärdas emellertid lätt och lekande med påståendet, att den nuvarande samhällsordningen »strider mot de mest elementära begrepp om demokrati och social rättvisa.»

Avundsjukan som politisk princip.

När det socialdemokratiska partiet nu kräver att genom en oerhörd skärpning av arvsskatten i viss ordning kunna indraga den ärvda egendomen till staten och sålunda strävar efter en fullständig förvandling av vårt äganderättssamhälle till ett *socialiserat samhälle*, undrar man naturligtvis var grunden till dessa revolutionerande yrkanden är att finna. Man behöver icke heller söka länge, ty den finnes angiven i motionen och på broschyrens första sida och heter: *avundsjukan*. »Fattigdomen fördrages med jämnmot», heter det, »då den delas av alla, men den blir outhärdlig, då den dagligen kan jämföras med andras överflöd.» Skulle någon till äventyrs önska ett förtydligande, så kan man blott hänvisa till herr Wigforss' anförande i riksdagen, där han bl. a. yttrade: »Är det någon - som vill säga: 'Här ser jag väsentligen avundsjuka och ingenting annat', så finns det från vår sida ingenting annat att svara än: 'Nå, gott, kalla det för avundsjuka, men hur mycket det än är avundsjuka få Ni räkna med, att detta är verklighet och Ni måste taga hänsyn till denna verklighet, och sedan få Ni benämna den med vilket namn Ni vill'».

Avundsjukan är sålunda den bärande grunden för den socialistiska åskådningen, och avundsjukan är det enda, man på socialdemokratiskt håll anser sig icke kunna komma över. Allt annat tror man sig kunna bota och omskapa utan minsta svårighet. Väl erkänner man »att skillnaden mellan rika och fattiga, härskare och behärskade utgör ett genomgående drag i det allra mesta vi känna av mänskliga samhällens historia», men vad som gällt sedan urminnes tider i så gott som alla länder och bland nästan alla folk kan man utan svårighet rasera och tillintetgöra, blott icke avundsjukan, »ty den», säger herr Wigforss, »måste vi taga hänsyn till». *Hänsyn till traditionen eller rikets väl och intresse behöver icke finnas*, och icke heller hänsyn till den enskilda medborgarens rätt till självständigt tänkande eller individens arbets- och näringsfrihet, men väl hänsyn till socialdemokratiens grundpelare och förnämsta egenskap: Avunden. Spritbegäret och t.o.m. »den onda skattebetalarnaturen», som herr Wigforss talar om i sin broschyr, kan man helt enkelt bota genom vanans makt och den bristande partidisciplinen liksom religionsbehovet och fosterlandskärleken kunna utan vidare bortelimineras, ja, t.o.m. de nationella motsättningarna folk och riken emellan kunna utjämnas genom den socialistiska patentmedicin, som heter avrustning. Allt detta och mycket mer äro bagateller för skickliga partipolitici av mer eller mindre röd färg, men över *avunden* har man ingen makt. Dominerar avunden inom det socialistiska partiet?

Tydligen har man i detta hänseende mycket sorgliga erfarenheter inom det socialdemokratiska partiet, men om avundsjukan är den allt annat dominerande egenskapen inom partiet, borde man icke först och främst sträva efter att sopa rent framför egen dörr. Finnes icke inom det egna partiet en ganska stor olikhet i egendomsfördelningen, och vore det icke lättare för de fattigare partivännerna att bära sin fattigdom, om de icke behövde jämföra den med andra partivänners överflöd? Men tydligen skola andra regler gälla för de socialdemokratiska ledarna än för de s.k. borgarna och kapitalisterna, och på socialdemokratiskt håll tillämpar man tydligen ganska ogenerat den gamla satsen, att ditt är mitt, men mitt är icke ditt, detta i full anslutning till Marx' och Engels' kommunistiska manifest, där det bl.a. heter: »I förebrån oss med andra ord, att vi vilja avskaffa *Er* egendom. Ja, det är just det vi vilja.»

En förolämpning mot svenska folket!

Även om avundsjukan må vara en allt förhärskande egenskap inom det socialdemokratiska partiet, vore det dock en förolämpning mot det svenska folket, att vilja påbörda detsamma dylika motiv för sin politiska och samhällliga åskådning. Så lågt som herr Wigforss och övriga socialdemokratiska partiledare tänka vi nationellt sinnade icke om det svenska folket, ty då skulle vi misströsta i vårt arbete, väl inseende att ett sådant folk endast vore förtjänt av det bolsjevikiska världsriket. Även om så må vara fallet inom de socialistiska partierna, kan dock avunden aldrig bli en livsprincip för det svenska folket, lika litet som *klasskampen* kan bli dess förnämsta politiska intresse, ty *klasskampen*, erkänner herr Wigforss och med honom hela det socialdemokratiska partiet, bottnar i intet annat än den typiskt socialdemokratiska egenskapen: avunden.

Att avundsjukan icke bottnar i eller är framkastad av fattigdom eller nöd erkännes öppet, och herr Wigforss framhöll i riksdagen, att en aldrig så upplyst eller välmående arbetarklass ingalunda skulle finna sig i en fördelning av egendomen sådan som den nuvarande, och han påpekade särskilt, att arbetaren icke skulle känna sig tillfreds förrän arbetsgivaren blivit försatt i samma ekonomiska ställning som han själv. *Det är sålunda icke fattigdomen, man vill avskaffa, utan i stället varje slag av rikedom, oavsett dess gagn och betydelse för alla.* Gärna må det svenska folket bli fattigare och få det sämre ställt än förut, gärna må nöd och elände införas i arbetarhemmen tack vare *klasskampens* förödande strider, blott grunden till den socialdemokratiska avundsjukan avlägsnas, blott ingen finnes, som i välstånd och förnöjsamhet höjer sig över den av det socialdemokratiska partiet fastslagna normen. Hellre uselt för *alla* än ett välbärgat folk med enskilda så kallade kapitalister. Det är icke arbetarklassens materiella och andliga behov, som leder socialdemokratien i dess »utjämningspolitik», ty herr Wigforss erkänner öppet, att han även om kraven i det hänseendet skulle bli tillfredsställda, vore missnöjet därför icke undanröjt, och han utropar t.o.m. patetiskt följande för den s.k. arbetarklassen förolämpande ord: »Tro Ni inte tvärtom liksom jag, att det är just frånvaron av upplysning, frånvaron av bildning - jag skulle vilja säga den rena nöden i vissa fall - som gör, att missnöjet inte är större än det är!» När han sedan tillägger, att människorna icke bli mera nöjda, om de få det bättre, så har han i hela det socialdemokratiska partiets namn bestritt det berättigade i individernas strävan att förbättra sina möjligheter och sörja för framtiden och i stället velat göra gällande, att hela folket i sitt handlande och vandlande helt drives av en bland de lägsta av alla känslor, nämligen avogheten mot alla dem, som i ett eller annat hänseende hava det bättre ställt.

Den nuvarande egendomsfördelningens förtjänster.

Den nuvarande egendomsfördelningens betydelse ur moralisk och kulturell synpunkt förklarar man sig helt enkelt icke vilja diskutera, men att den äger sin stora betydelse i och för sparandet, kan man icke trots allt förneka. Man erkänner t.o.m. att en jämnare fördelning av förmögenhet och inkomst skulle göra sparandet betydligt svårare, och man kan icke heller bortse ifrån de stora rikedomarna såsom »automatiska kapitalbildare». Men detta avfärdas utan svårighet därmed, att »slutsatsen att de stora förmögenheterna därför måste lämnas ograverade är något lättvindig». Att tala om lättvindighet från det hållet måste, sedan man sett socialdemokratiens sätt att behandla ett av de mest djupgående och svårutredda problemen i världen, karakteriseras såsom ett fåfängt försök att kasta sten i glashus. Att kapitalbristen under kristiden utgjorde en av de förnämsta anledningarna till svårigheterna, förbigår man helt lätt, och man bortser helt och hållet

därifrån, att endast kapitalisten äger den ryggrad, som är nödvändig vid *tagandet av risker och skapandet av produktionsmöjligheter*. Såsom ersättning för den enskilda kapitalbildningen vill man sätta samhällets kapitalbildning och framhåller särskilt pensionsfonden och rusdrycksmedelsfonden såsom goda och lyckliga exempel. Vad dessa fonderingar betytt exempelvis genom undandragandet av kapital från den produktiva verksamheten befattar man sig helt enkelt icke med, ty då skulle kanhända de politiska cirkelarna rubbas. Man rör sig med slagord och fraser, och man bortser helt och hållet från de praktiska förhållandena. Man ser icke eller vill icke se, att ett statens ämbetsverk icke kan taga samma risker som en enskild företagare, och man bryr sig icke om att statsdriften i regel ej kan göras lika affärsmässig som den privata. Den *skada för näringslivets utveckling*, som en egendomskonfiskation skulle medföra, fäster man lika litet avseende vid som vid faran för *kapitalflykt* från Sverige till utlandet. Att förhållandena bliva sämre och välståndet förbytes i armod betyder intet, blott demokratiens och den påstådda sociala rättvisans elementära begrepp bliva uppfyllda.

Också en utgångspunkt.

För att i någon mån söka rättfärdiga sig inför en kritisk läsare strävar man efter att söka utmåla förhållandena i Sverige så lämpliga som möjligt för de socialdemokratiska syftena. Man tager också till utgångspunkt förmögenhetsfördelningen år 1920, det år, »då svindelperioden nått sin höjdpunkt och penningvärdet sin botten», för att citera ett inlägg i riksdagsdebatten. Med stöd av lösliga beräkningar vill man försvara sig men måste erkänna, att felaktigheter kunna förefinnas. Denna svårighet avfärdas dock lika lättvindigt, som alla andra, i det man endast förklarar, att »det finns ingen anledning att här diskutera de fel, som kunna vidlåda beräkningar av detta slag rörande den svenska nationalförmögenheten och dess fördelning». Ur *socialdemokratisk* synpunkt finnes självfallet ingen dylik anledning, ty då skulle hela den vackra byggnaden snart falla sönder.

För att liksom mildra intrycket av det socialistiska kravet söker man framställa vår redan nu alltför betungande arvsskatt såsom synnerligen mild, och i det syftet uppdrager man vissa jämförelser med arvsskatteförhållandena i England, ett land sålunda, som på grund av världskrigets fruktansvärda bördor tvingats att tillgripa en oerhört sträng beskattning på alla områden för att kunna möta de löpande statsutgifterna. Väl inser man där mången gång faran för framtiden av denna beskattning, men nöden har ingen lag, och där föreligger ju, i motsats till hos oss ett verkligt skattebehov. Skillnaden emellan det socialistiska arvsskatteprojektet och skattebördan i England är ungefär densamma, för att åberopa en liknelse av Justitierådet Ernst Trygger, »som mellan det fall, att man vid nödvärn vållar en annans död, och det, att man slår ihjäl honom för att komma åt hans plånbok».

En maskerad konfiskation.

I tydlig insikt därom, att ett öppet konfiskationsförslag skulle möta ett alltför allvarligt motstånd från den övervägande och klarseende delen av det svenska folket, har man sökt maskera sin verkliga avsikt genom att, som man kallar det, göra arvsskatten progressiv i tiden. Man skulle icke gå tillväga så, att man omedelbart vid en persons död indroge hans kvarlåtenskap till staten, utan när en förmögenhet första gången ginge till en arvtagare, skulle skatten vara mild, men »när samma förmögenhet går i arv till en ny ägare, tager

staten minst hälften, och när återstoden för tredje gången skall ärvas, blir det hel konfiskation», som det heter i broschyren. Man vågar således icke låta konsekvenserna drabba den nuvarande generationen, den generation, som skulle gå att besluta i av socialisterna önskad riktning, utan man söker här som i så många andra hänseenden att låta konsekvenserna drabba våra efterkommande och drager därigenom fruktansvärda växlar på framtiden. Svårigheterna vid genomförandet av denna idé avfärdar man självfallet på samma sätt som alla andra, men särskilt i ett hänseende förtjänar den föreslagna lösningen att här omnämnas. Det gäller skillnaden mellan det kapital, som ägaren själv samlat ihop, och det han ärvt. För att staten skall slippa riskera att icke kunna komma över hälften av den ärvda förmögenheten, har man tänkt sig att staten helt enkelt omedelbart skulle övertaga denna halvt och allenast låta avkastningen gå till arvingen under hans livtid. Denne skulle, med andra ord, få ett slags livränta i stället för kapitalet eller egendomen, och hur detta skulle te sig i praktiken torde varje jordägare eller »kapitalist» själv kunna tänka sig.

Den fullständiga indragningen.

Hur ansvarslöst och lättvindigt man emellertid går tillväga framgår kanske allra bäst av behandlingen av den *fullständiga* indragningen. Där om säges ingenting annat än följande: »Den fullständiga indragningen, när en förmögenhet för tredje gången skulle gå i arv, kan det nog finnas skäl att inte grubbla över idag». Så enkelt avfärdar man från socialdemokratiskt håll en revolutionerande förändring av det svenska äganderättsbegreppet. Vidare kommentarer torde i detta hänseende vara alldeles överflödiga.

Den praktiska svårigheten att kunna »följa» en förmögenhet från släktled till släktled kringgår man utan att lösa, men man aktar sig att tala om det fruktansvärda system av spioneri och angivelser med en allas misstro mot alla, som skulle bliva en nödvändig konsekvens av det socialistiska förslaget förverkligande.

Svårigheterna och nackdelarna vill man helt enkelt icke inse, ty avunden kräver en egendomsutjämning, och därmed jämt. På nationellt håll tänker man icke så illa om folkets stora flertal utan man förstår, att det hela tillkommit på det att de socialistiska partierna med utnyttjandet av en av människans lägsta egenskaper, måtte kunna tillvälla sig makten över hela samhället. Detta lyser också igenom i broschyren, där det talas om, att makten över samhällets hela produktionsapparat tillkommer förmögenheternas ägare, och det socialistiska maktbegäret framträdde än tydligare i redaktör Artur Engbergs anförande under riksdagsdebatten i hithörande fråga.

Med makten som mål och avunden som medel söker man sålunda rikta ett fruktansvärt slag emot den svenska äganderätten, och man kan icke uppfatta annat än som ett dåligt skämt eller ett blodigt hån det påståendet, att socialdemokraterna skulle önska »göra alla medborgare delaktiga, i en eller annan form, av den trygghet egendomen skänker».

Att man i sina försök att komma åt den svenska äganderätten särskilt föreslagit denna »arvsskattemetod» beror på den riktiga och öppet uttalade insikten därom, att arvsrätten och den ärvda förmögenheten utgör en utav hörnpelarna i det bestående rätts- och äganderättsamhället. Genom den nya arvslagens antagande vid årets riksdag utan tillräcklig opposition från samhällsbevarande håll har redan ett svårt slag drabbat detta samhälle, och en skärpt vaksamhet gentemot försöken att under sken av en arvsskattefråga genomföra socialiseringen i vårt land är därför så mycket mera av behovet påkallad. I detta sammanhang kan förtjäna framhållas, att den frisinna ledamoten av riksdagens Första kammare, professor Holmgren, under frågans behandling i riksdagen

uttryckligen förklarade, att den tanke, som låge till grund för den socialistiska s.k. arvsskattemotionen vore »en rättrådig och samhällsgagnande tanke och sålunda väl överensstämmande med en frisinnad åskådning».

Den röda enhetsfronten.

Uttryckligen framhålles emellertid, att frågan om egendomsutjämning genom skärpning av arvsskatten endast är ett av de medel, som man ämnar begagna sig av i kampen mot samhället, men knappast någonsin har socialdemokratiens rätta natur framträtt så öppet som här. Kravet på egendomskonfiskationen visar, liksom så många andra företeelser under de senaste åren, att samgåendet mellan socialdemokrater och kommunister ingalunda allenast är av valteknisk natur utan först och främst grundar sig på en verklig själsfrändskap. Vi måste göra klart för oss, att socialdemokratien till sin natur är lika revolutionärt inriktad som kommunismen, även om taktiken och medlen ibland kunna vara olika, när yttre förhållanden så påfordra. Väl må en gradskillnad bestå mellan socialdemokrati och kommunism men icke någon artskillnad, och socialdemokratien, så långt ifrån att innebära något skydd emot den kommunistiska revolutionsfaran, utgör tvärtom dess förnämsta medhjälpare och vägröjare.

Carl Patric Ossbahr.